

Position paper

Het Europees Gemeenschappelijk Landbouwbeleid na 2020

Het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) is het EU beleid voor landbouw en plattelandontwikkeling. Voor de Nederlandse gemeenten is dit een belangrijk instrument om de leefbaarheid van het platteland te vergroten.

De VNG is positief over de inzet van de Europese Commissie om het GLB eenvoudiger en flexibeler te maken. Het voorstel om een nationaal strategisch plan op te stellen voor pijler 1 en 2 creëert echter een nieuwe uitdaging en vraagt om een nieuwe samenwerking tussen de betrokkenen.

Plattelandontwikkeling mag in dit proces niet ondersneeuwen, want leefbaarheid en brede economische ontwikkeling van het platteland blijft een belangrijk aandachtspunt. Daarnaast moet het in de volgende fondsenperiode mogelijk blijven om het Europees Landbouwfonds voor Plattelandontwikkeling (ELFPO) te combineren met de andere Europese fondsen om synergie te vormen en zodoende projecten te versterken.

Kansen en uitdagingen voor Nederlandse plattelandsgemeenten

Om goed te wonen, werken en recreëren op het platteland is het nodig te investeren in de

Leefbaarheid van het platteland

In het publieke domein lijkt schaalvergroting zeker in plattelandsgemeenten veel invloed te hebben op hoe bewoners de leefbaarheid ervaren. Tegelijkertijd zijn juist op het platteland meer of minder sterke vormen van nabuurschap, wederkerigheid en zelforganisatie van oudsher aanwezig: mensen ontmoeten elkaar en helpen elkaar. We veronderstellen dat die alledaagse ontmoetingen, vertrouwen, kleine dingen voor elkaar doen, maken dat mensen initiatieven ontplooiën en zich verantwoordelijk gaan voelen voor het publieke domein. De Wageningen University & Research onderzoekt in opdracht van de P10, het samenwerkingsverband van grote plattelandsgemeenten, de culturele inbedding van maatschappelijke initiatieven die de leefbaarheid op het platteland op peil houden of verbeteren. Het onderzoek wordt in zestien dorpen van acht P10-gemeenten, verspreid over Nederland uitgevoerd.

aantrekkelijkheid ervan voor inwoners, bedrijven en toeristen. Een goede fysieke en digitale bereikbaarheid van voorzieningen en bedrijven speelt daarbij een belangrijke rol. Dat draagt ook bij aan de economische ontwikkeling van het platteland. Ook de relatie met de stad is belangrijk. Steden bieden hun ommeland centrumfuncties. Het platteland biedt rust en ruimte aan de stad, maar zorgt ook voor (nieuwe) economische dragers, kansen voor klimaatadaptatie en het opwekken van duurzame energie.

De VNG zet in op de volgende thema's:

- **Duurzame landbouw.** De VNG vindt het wenselijk dat het GLB mogelijkheden bevat om de duurzame omschakeling van de huidige naar een circulaire voedselproductie te stimuleren (kringlooplandbouw). Als onderdeel van duurzame landbouw moeten ook humane gezondheidsaspecten van landbouw worden gezien. Tevens vragen we aandacht voor korte ketens tussen producent en consument die de verbinding tussen burgers en boeren directer maken. In kortere, regionale voedselsystemen hebben boeren en burgers de prijs en kwaliteit van hun voedsel meer in eigen hand;
- **De plattelandseconomie.** Het GLB vervult een belangrijke rol bij het stimuleren van banen en groei op het platteland. De VNG wil dat het GLB aandacht schenkt aan de diversificatie van de plattelandseconomie, het verhogen van de ruimtelijke kwaliteit en het verbeteren van de bereikbaarheid van landelijke gebieden;
- Tot slot wil de VNG met het GLB aansluiten op de kansen die het platteland biedt voor **klimaatadaptatie en het opwekken van duurzame energie.**

Interbestuurlijk programma

Het commissievoorstel biedt ruimte voor lidstaten om eigen invulling te geven aan het GLB door het opstellen van een nationaal strategisch plan. Samenwerking tussen de overheden zoals afgesproken in het interbestuurlijke programma (IBP) vormt hiervoor een goede basis. Een samenhangende aanpak is noodzakelijk om een economisch vitaal, leefbaar en ecologisch duurzaam platteland te behouden en te versterken. Vanuit die gedachte hebben de decentrale overheden en het Kabinet afspraken gemaakt in het IBP over onder meer 'Naar een Vitaal Platteland'. Deze afspraken hangen nadrukkelijk samen met de ontwikkeling van het nieuwe GLB.

Uitvoering van het beleid: gebiedsgerichte aanpak en minder administratieve lasten

Het subsidieprogramma voor plattelandontwikkeling LEADER, onderdeel van het ELFPO, is een voorbeeld van een gebiedsgerichte aanpak. Dankzij de demografische en economische veranderingen hebben krimpgebieden de afgelopen jaren zelf geïnvesteerd in innovaties waarbij voorzieningen bleven functioneren in een samenleving die niet langer op groei gebaseerd is. Steun voor deze innovaties blijft noodzakelijk. De LEADER-aanpak kan daar een rol in spelen. Deze aanpak is bijzonder, omdat deze uitgaat van de kracht van de regio. Het is een doeltreffend middel gebleken voor lokale capaciteitsopbouw en voor de bevordering van sociale inclusie en het scheppen van banen in de lokale economie.

De VNG is groot voorstander van voortzetting van dit programma met behoud van een minimuminzet van 5% van de nationale GLB-enveloppe zoals voorgesteld door de Europese Commissie. De VNG pleit hierbij voor vermindering van de administratieve lasten en meer synergie met de gemeentelijke activiteiten om het plattelandspotentieel ten volle te kunnen benutten.

Contactpersonen

Bert van Vijfeijken: bert.vanvijfeijken@vng.nl

Inge Bruijns: inge.bruijns@vng.nl

VNG

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) is de koepelorganisatie van de Nederlandse gemeenten. De VNG is de vereniging van en voor alle mensen, die bestuurlijk en ambtelijk in de Nederlandse Gemeenten werken. Samen met alle gemeenten stáát de VNG voor kracht en kwaliteit van het lokale bestuur. De VNG heeft in Brussel een ambtelijke voorpost. Daarnaast werkt de VNG samen met veel andere organisaties en is lid van o.a. de Europese koepel van verenigingen, de Council of European Municipalities and Regions (CEMR) en de internationale koepel United Cities and Local Governments (UCLG).

Vereniging van Nederlandse gemeenten

Postbus 30435

2500 GK Den Haag

Tel. +31 (0)70 373 85 95

Oktober 2018